

наукових праць Українського державного університету залізничного транспорту. 2016. Вип. 164. С. 161–169.

2. Лаврухін О.В., Богомазова Г.Є. Формалізація процесу побудови залізничних вантажних тарифів при умові отримання максимального прибутку. Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держав: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. 2015; (Харків, 18 листопада 2015 р.). Харків: ХНУВС, 2015. С. 357–360.

3. Butko T., Prodashchuk S., Bogomazova G., Shelekhan G., Prodashchuk M., Purii R. Improvement of technology for management of freight rolling stock on railway transport. Eastern-European journal of enterprise technologies. 2017. Vol. 3, № 3 (87). P. 4–11. DOI: 10.15587/1729-4061.2017.99185.

Одержано 26.04.2021

УДК 349.2

Ольга Володимирівна ВЕКЛЮК,

*ад'юнкт відділу організації освітньо-наукової підготовки
Харківського національного університету внутрішніх справ*

СОЦІАЛЬНІ ВІДПУСТКИ

Відповідно до законодавства, відпустка - це час відпочинку, яке обчислюється в календарних днях і надається працівникам із збереженням місця роботи і заробітної плати. Для набуття права на відпустку працівник повинен перебувати у трудових відносинах з підприємством, установою, організацією (а також з фізичною особою) незалежно від форм власності, виду діяльності та галузевої належності.

Працівник має право на відпустку незалежно від сфери прикладання його праці, від ступеня його зайнятості, розміру і форми оплати праці, займаної посади, режиму роботи, умов праці.

У питаннях надання різних відпусток нерідко зустрічаються складні питання. Виходячи з вищевикладеного, слід розглянути такий вид відпусток, як соціальні. Варто відзначити, що згідно зі ст. 45 Конституції України кожен, хто працює, має право на відпочинок [1].

У юридичній літературі наголошується, що право на відпочинок безпосередньо пов'язане із правом на працю. При цьому право на відпустки мають громадяни України, які перебувають у трудових відносинах із підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності, виду діяльності та галузевої приналежності, а також працюють за трудовим договором у фізичної особи [2, с. 236].

Вчені наголошують, що соціальна відпустка – це певний календарний період часу, що надається жінкам з метою народження дітей та іншим членам сім'ї для догляду та виховання дітей із збереженням місця роботи (посади) та виплати матеріальної допомоги за рахунок держави чи інших коштів [3, с. 11].

Таким чином, під соціальною відпусткою розуміється звільнення працівника від роботи на певний період з метою створення сприятливих умов для материнства, догляду за дітьми, отримання освіти без відриву від виробництва і для інших соціальних цілей. Працівникам надаються наступні види соціальних відпусток: 1) відпустку без збереження заробітної плати; 2) навчальна відпустка; 3) відпустки в зв'язку з народженням дитини (дітей); 4) по догляду за дітьми; 5) творча відпустка.

Тому у юридичній літературі доречно підкреслюється, що надання соціальних відпусток, з одного боку, є способом заохочення до реалізації сімейних і батьківських функцій, а з іншого – підтримкою працівників у час вимушеної перерви праці.

Відпустка без збереження заробітної плати, якщо інше не встановлено колективним договором, угодою, може надаватися за домовленістю між працівником і наймачем по сімейно-побутових і інших поважних причин.

Працівникам, які навчаються в навчальних закладах, надаються навчальні відпустки (як оплачувані, так і розглянуті вище без збереження заробітної плати) різної тривалості і періодичності для підготовки і складання заліків та іспитів, виконання лабораторних робіт, підготовки і захисту дипломної роботи (проекту).

Працівникам надаються наступні відпустки в зв'язку з народженням дитини: 1) оплачувана відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами; 2) відпустку без збереження заробітної плати по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку; 3) оплачувана відпустка жінкам (чоловікам), які усиновили або удочерили новонароджених дітей.

Право на творчу відпустку мають працівники підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності за основним місцем роботи. Творча відпустка надається для завершення дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук або доктора філософії, а також для написання підручників, монографій, довідника чи іншого наукового праці.

Важливою характеристикою соціальних відпусток є законодавчо встановлена процедура їх надання.

Законодавство України про працю, з метою забезпечення конституційного права громадян на відпочинок, регулює право і

порядок користування відпустками для нормального відпочинку, зміцнення працездатності, охорони і відновлення здоров'я працівників, виховання їхніх дітей і задоволення фізіологічних потреб, а також для здійснення права громадян на освіту.

Список бібліографічних посилань

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр> (дата звернення: 14.04.2021).

2. Конституція України : наук.-практ. комент. / В. Б. Авер'янов, О. В. Батанов, Ю. В. Баулін та ін. ; редкол. В. Я. Тацій, Ю. П. Битяк, Ю. М. Грошевой та ін. Київ : Ін Юре, 2003. 808 с.

3. Гарашенко Л. П. Правове регулювання відпусток за законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05. Київ, 2002. 21 с.

4. Кодекс законів про працю України : Закон України від 10.12.1971 № 322-VIII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08> (дата звернення: 14.04.2021).

Одержано 16.04.2021

УДК 343.1

Вікторія Володимирівна ВІНЦУК,

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри кримінального процесу,

криміналістики та експертології факультету № 6

Харківського національного університету внутрішніх справ

ВИЗНАЧЕННЯ ХАРАКТЕРУ СКЛАДУ ЗЛОЧИННИХ УГРУПОВАНЬ ЯК ВАЖЕЛЬ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Критерієм розподілу злочинних угруповань може виступати характер складу їх учасників. За цим критерієм науковці виділяють такі види злочинних угруповань: 1) підлітково-молодіжні; 2) традиційні «злочинські»; 3) ситуативно-кримінальні; 4) «нові» кримінальні; 5) «блокомірцеві»; 6) змішані [1, с. 141].

Першим видом виступають підлітково-молодіжні угруповання. Їх основною ознакою виступає вік більшої частини - не повинен перевищувати 18 років, принаймні трьох четвертих їх учасників. Організатор злочинного угруповання може бути і